

Karpaty łączą - mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej

Kodeks dobrej praktyki kształtowania przestrzeni w Karpatach

Monika Koziół

przedstawiciel Karpackiej Grupy Roboczej
ds. Planowania Przestrzennego

PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY PRZEZ SZWAJCARIĘ W RAMACH SZWAJCARSKIEGO
PROGRAMU WSPÓŁPRACY Z NOWYMI KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII EUROPEJSKIEJ

Lider projektu

Partnerzy

Projekt objęty Patronatem Honorowym:

Ministra Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Ministerstwo Sportu i Turystyki

Ministra Sportu i Turystyki

MINISTERSTWO ŚRODOWISKA

Głównego
Konservatora Przyrody

Marszałka
Województwa
Podkarpackiego

Marszałka
Województwa
Małopolskiego

Konwencji Karpackiej

Projekt objęty Patronatem Medialnym:

TVP Kraków

TVP Rzeszów

Polskiego Radia Rzeszów

Gazety Wyborczej Kraków

- I spotkanie – lipiec 2014 r. – Niepołomice – jak chcemy wdrażać zapisy KK?
- II spotkanie – października 2014 r. – Sanok – diagnoza stanu
- III spotkanie – marzec 2015 r. – Nowy Sącz – więcej interesariuszy (Urzędy Marszałkowskie, Parki Krajobrazowe, Izba Architektów, RDOŚ i in.), deklaracja przedstawiciela strony Szwajcarskiej na przedłużenie finansowania do 2016 r.
- IV – czerwiec 2015 r. – Berezka – doprecyzowanie zapisów Kodeksu
- V – wrzesień 2015 r. – Sromowce Niżne – doprecyzowanie zapisów oraz wstępne konsultacje z przedstawicielami JST

Wprowadzenie

Głównym celem Konwencji jest prowadzenie przez państwa będące jej Stronami wszechstronnej polityki na rzecz ochrony i **zrównoważonego rozwoju** regionu karpackiego, dla poprawy jakości życia, wzmocnienia miejscowej gospodarki i społeczności lokalnych oraz zachowania walorów przyrodniczych, krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego Karpat.

Natomiast głównym celem planowania przestrzennego jest kształtowanie ładu i racjonalne użytkowanie przestrzeni i środowiska a także zapewnienie warunków harmonijnego rozwoju społecznego i gospodarczego.

PREAMBUŁA

Tradycja regionu, a zwłaszcza otwarta przestrzeń, to wielka wartość Karpat.

Może być źródłem rozwoju tych ziem i dobrobytu ich mieszkańców.

Podstawą do osiągnięcia tych celów jest właściwe kształtowanie przestrzeni, którego prawnym narzędziem jest planowanie przestrzenne.

Ochronę karpaccich wartości wspierają zapisy Konwencji Karpacciej.

Część I. Zasady ogólne

W działaniach podejmowanych w celu zmiany sposobu zagospodarowania przestrzennego polskiej części

Karpat należy brać pod uwagę wartości przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe tego obszaru przede wszystkim poprzez:

Część I. Zasady ogólne

- realizację zasad zrównoważonego rozwoju,
- stosowanie zapisów Konwencji Karpackiej,
- zachowanie struktury przestrzennej krajobrazu Karpat,
- ograniczanie rozpraszania zabudowy,
- przywracanie wartości obszarom zdegradowanym,
- ochronę zasobów środowiska

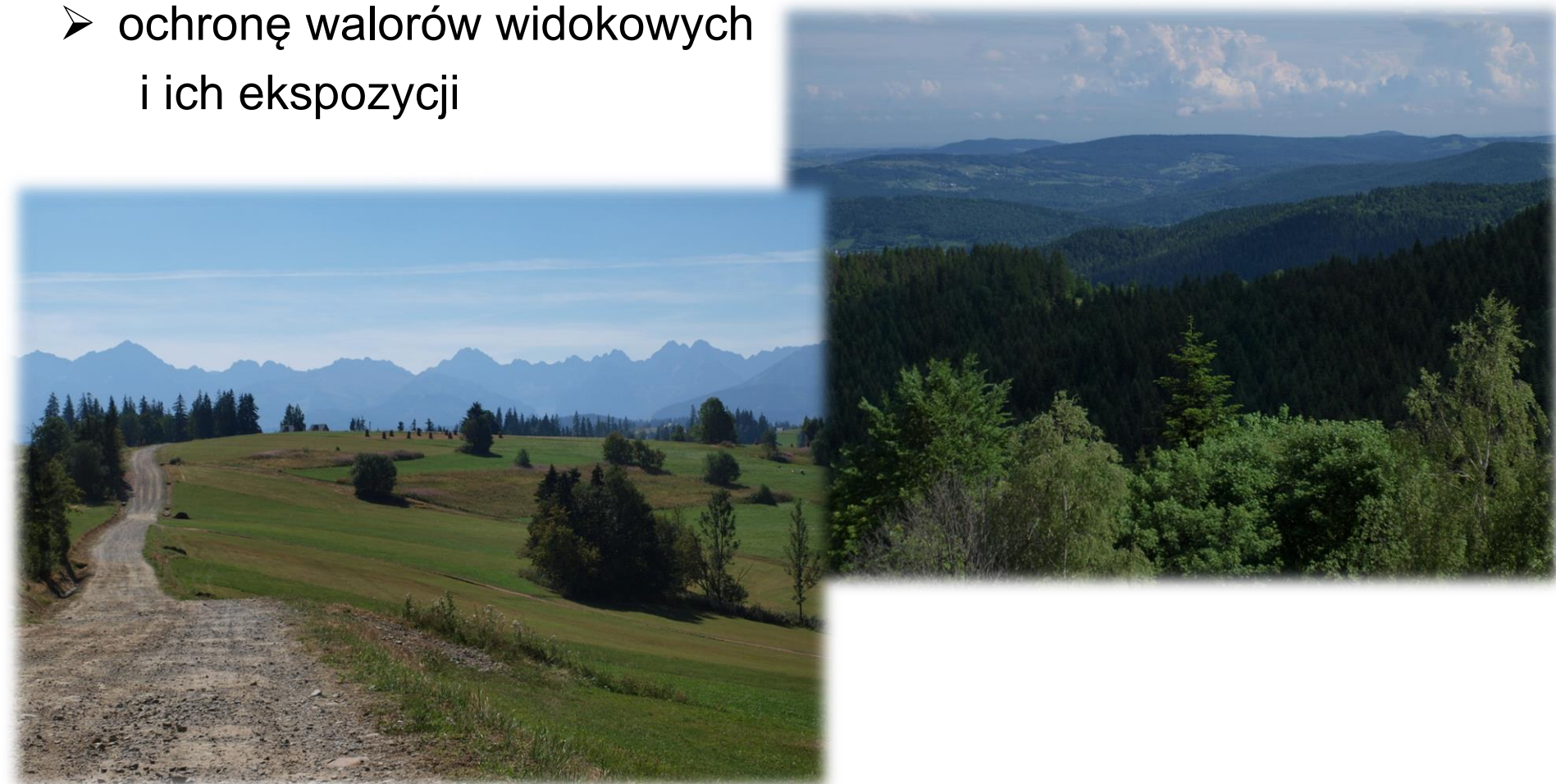
Część I. Zasady ogólne

- kontynuację tradycyjnego zagospodarowania poprzez uwzględnianie cech architektury regionalnej i krajobrazu kulturowego,

Część I. Zasady ogólne

- ochronę walorów widokowych i ich ekspozycji

Część II. Samorząd terytorialny

W interesie samorządu terytorialnego jest:

- identyfikacja i ochrona elementów tożsamości przyrodniczo-kulturowej gminy/województwa oraz ich wykorzystywanie dla jej/jego rozwoju,
- zachowanie przestrzeni otwartych jako kapitału gminy/województwa,
- uwzględnianie lokalnych wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych przy wyznaczaniu terenów inwestycyjnych i kształtowaniu zagospodarowania przestrzeni Karpat,

Część II. Samorząd terytorialny

- monitorowanie stanu zagospodarowania przestrzennego gminy/województwa oraz obszarów wymagających przywrócenia utraconych wartości,
- promowanie zasobów Karpat w celu tworzenia nowych miejsc pracy,
- edukacyjne wsparcie dla decydentów w zakresie procesu planistycznego

Część II. Samorząd terytorialny

Polityka przestrzenna gminy powinna:

- być formułowana w kompleksowych opracowaniach planistycznych,
- wykorzystywać unikatowe wartości i potencjał gminy poprzez przygotowanie operatów krajobrazowych do dokumentów planistycznych,
- kształtować „zieloną infrastrukturę” (ogródki, zielenie śródpolna, oczka wodne itd.), ze szczególnym uwzględnieniem gatunków rodzimych, w tym miododajnych,

Część II. Samorząd terytorialny

- uwzględniać potencjał obszaru dla określonej specjalizacji kulturowo-gospodarczej, który powinien być zapisany w dokumentach strategicznych i w dokumencie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- dotyczyć w pierwszej kolejności obszarów cennych ze względu na funkcje przyrodnicze oraz istotnych z punktu widzenia rozwoju gminy,
- uwzględniać konsultacje dokumentów planistycznych z niezależnymi ekspertami.

Część II. Samorząd terytorialny

Gmina w postępowaniu planistycznym powinna:

- zadbać o wysoką jakość dokumentów planistycznych,
- zadbać o współpracę wszystkich stron zaangażowanych w proces planistyczny,
- uwzględniać w dokumentach planistycznych aktualne opracowania ekofizjograficzne,
- dbać o uwzględnienie w dokumentach planistycznych zapisów dotyczących walorów widokowych między innymi: wyznaczania osi widokowych i punktów widokowych wraz zakazem ich zabudowywania i zalesiania,

Część II. Samorząd terytorialny

- biorąc pod uwagę negatywne skutki ekonomiczne, ograniczać powiększanie terenów przeznaczonych pod zabudowę,
- dbać o zachowanie łączności ekologicznej, przywracanie i prawidłowe funkcjonowanie korytarzy ekologicznych,
- uwzględniać tradycyjne formy architektoniczne, charakterystyczne dla obszaru Karpat,
- aktywizować społeczności lokalne do czynnego udziału na każdym jego etapie.

Część II. Samorząd terytorialny

W procesie inwestycyjnym gminy:

- powinny organizować konkursy architektoniczne i urbanistyczne celem uzyskania najlepszych rozwiązań przestrzennych,
- mogą upowszechniać regionalne, historycznie ukształtowane wzorce architektury, właściwe dla danej części Karpat.

Część III. Planiści, urbaniści i architekci – projektanci

Zobowiązani są do:

- realizacji zasady zrównoważonego rozwoju,
- dążenia do poprawy ładu przestrzennego,
- zachowania właściwej jakości środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kultury materialnej,
- przedkładania dobra publicznego nad interesy indywidualne osób prawnych i fizycznych,
- zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron w proces planistyczny.

Część III. Planiści, urbaniści i architekci – projektanci

Powinni także:

- tworzyć interdyscyplinarne zespoły, w skład których wchodziłoby eksperci z różnych dziedzin (przyrodnicy, architekci, ekonomiści, lokalni liderzy, partnerzy społeczni, historycy itp.),
- przykładać szczególną wagę do wzajemnych zależności, a także długofalowych skutków wynikających z bieżących działań i decyzji planistycznych,
- unikać tworzenia nadmiernych rezerw terenu pod zabudowę.

Część III. Planiści, urbaniści i architekci – projektanci

W dokumentach planistycznych oraz opracowywanych na ich potrzeby dokumentacjach powinni:

- uwzględniać cechy architektury regionalnej (gabaryty budynków, wysokość budynku, rodzaj pokrycia dachowego, kąt nachylenia dachu, usytuowanie budynku, kolor elewacji itp.) a także nieprzekraczalne linie zabudowy, definiując wskaźniki i formę zabudowy w planach miejscowych,
- uwzględniać wyznaczone strefy ochrony konserwatorskiej,

Część III. Planiści, urbaniści i architekci – projektanci

- uwzględniać możliwość wyznaczania stref nawiązujących do historycznych struktur osadniczych,
- wprowadzać zapisy, które przeciwdziałają będą zanieczyszczeniu środowiska,
- określać formy zagospodarowania przestrzennego, które nie niszczą wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych.

Ponadto, projektanci powinni szanować w swej twórczości zastane wartości przestrzeni.

Część IV. Zasady obowiązujące organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe powinny działać na rzecz:

- podnoszenia świadomości społeczności lokalnych i samorządów o wartościach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych Karpat,
- inspirowania i wspierania samorządów, biznesu i mieszkańców w realizowaniu idei zrównoważonego rozwoju,

Część IV. Zasady obowiązujące organizacje pozarządowe

a także powinny:

- współtworzyć platformę współpracy na rzecz zrównoważonego/optimalnego zagospodarowania przestrzennego w Karpatach,
- promować wartości krajobrazu Karpat wśród społeczności lokalnych,
- realizować programy edukacyjne dla samorządów i mieszkańców dotyczące tematyki planowania przestrzennego,
- mobilizować społeczności lokalne do angażowania się w procesy planistyczne.

Część V. Zasady obowiązujące mieszkańców oraz inwestorów

W interesie mieszkańców jest:

- dbałość o wspólną przestrzeń i jej wysoką jakość, co pozwoli na osiągnięcie korzyści społecznych, estetycznych, a przede wszystkim gospodarczych (podniesienie atrakcyjności regionu),
- czynny udział w procedurach planistycznych i inwestycyjnych na każdym ich etapie,
- podejmowanie inicjatyw lokalnych i aktywna działalność na rzecz rozwoju lokalnego, w nawiązaniu do tradycji regionu.

Część V. Zasady obowiązujące mieszkańców oraz inwestorów

Mieszkańcy powinni:

- poznawać i kultywować dziedzictwo kulturowe regionu,
- dbać o tradycyjne cechy zabudowy (np. proporcje i kolorystyka budynków) w planowanych budowach i przebudowach istniejących obiektów dla zachowania wartości kulturowych regionu.

Część V. Zasady obowiązujące mieszkańców oraz inwestorów

Inwestorzy powinni:

- działać z poszanowaniem zastanych wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych Karpat,
- priorytetowo traktować ład w zagospodarowaniu przestrzennym.

PODSUMOWANIE

Zasady opisane w niniejszym Kodeksie przedstawiają stan wiedzy oraz zbiór - znanych specjalistom - sprawdzonych rozwiązań.

Nie spełnią jednak swej roli bez głębokiego przekonania, że my wszyscy, wspólnie - posiadamy wszystko czego potrzeba by osiągnąć zaplanowany efekt.

**Dziękujemy za uwagę.
Zapraszamy ponownie.**

PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY PRZEZ SZWAJCARIĘ W RAMACH SZWAJCARSKIEGO PROGRAMU WSPÓŁPRACY Z NOWYMI KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII EUROPEJSKIEJ

Sekretariat projektu:
Centrum UNEP/GRID-Warszawa
Ul. Sobieszyńska 8; 00-764 Warszawa
Tel.: 22 840 66 64; e-mail: sekretariat@karpatylacza.pl

Lider projektu

Partnerzy

